

ИНДЕКС НА СОЦИАЛНОТО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

А. Описание и цел

Индексът на социалното предприемачество представлява съвкупност от индикатори, групирани в четири основни категории. Те оценяват средата за развитие на СП в България, неговия капацитет и ефективност.

Целта му е да бъде работещ инструмент за оценка и самооценка на сектора, който да отразява, както моментното състояние, така и процесите на развитие. Базирайки се на годишните измервания чрез Индекса, може да се прави планиране за развитие на сектора – да се идентифицират проблеми и да се предлагат стъпки за тяхното разрешаване. Ако се разработи добре и се утвърди ежегодното му прилагане, в бъдеще индексът може да се превърне и в база за сравнение с други европейски държави.

В. Методика

Основната методика за оценка на показателите е съвкупност от наличните данни, предоставящи количествена и качествена информация. Те се допълват от експертизата на оценителите, натрупана от техния опит и знания в областта на социалното предприемачество.

С. Индикатори

I. Държавно управление и политика

Значимост на индикаторите:

- Показва волята на правителството за насърчаване и създаване на стимули за СП
- Тази ангажираност е предпоставка за последващи обществени и частни инициативи

1. Национална стратегия за развитие на СП.

Описание на индикатора

Наличие на национална стратегия за СП, разработена в диалог с основните заинтересовани страни и приета от съответния държавен орган;

Процесът на разработване осигурява постоянна и последователна политика, базирана на реални нужди, участие на заинтересованите страни, разпознаване на успешните модели и решения.

Съществуващ национален орган, напр. Национален консултативен съвет, с участието на всички заинтересовани страни, който координира инициативите и насърчава сътрудничеството между заинтересованите страни, наблюдава и оценява прилагането на държавната политика по СП.

2. План за действие и национален бюджет за развитие на СП.

Описание на индикатора

Наличие на национален план за действие, разработен в диалог с основните заинтересовани страни и приет от съответния държавен орган;

Процесът на разработване осигурява постоянна и последователна политика, базирана на реални нужди, участие на заинтересованите страни, разпознаване на успешните модели и решения.

Наличие на национален бюджет, адекватен на плановете.

Наличие на публикуван годишен отчет.

3. Правителствена служба, отговорна за изпълнението на плановете по СП

Описание на индикатора

Наличие на административно звено, чието статус и функции са изцяло посветени на развиването и координирането на стратегии и политики по СП.

Изграден капацитет на звеното за планиране, координиране и прилагане на политики за СП, включително ангажиране на заинтересованите страни.

Бюджет на звеното, занимаващо се със СП, за конкретни дейности, като процент от цялостния бюджет на съответната служба или министерство.

4. Законодателство, позволяващо прилагане на добри практики за СП.

Описание на индикатора

Дефинирана СП по критерии, отговарящи на европейските регламенти и насоки за развитие на СП

Приемане на различни финансови инструменти, насърчаващи развитието на СП за всички уязвими групи

Създаване на условия за развитие на СП по сектори - здравеопазване, социални услуги и образование и др.

Изключване на социалните предприятия от режима на държавна помощ

Улеснен достъп и условия за ползване на държавна и общинска собственост

Източници и доказателства:

Публикувани доклади, постановления на Министерски съвет, информация на официална уебстраница и други документи, касаещи СП.

Документацията може да бъде събрана чрез проследяване на редица променени и/или все още неприети закони, които касаят насърчаването на СП.

Информацията може да бъде получена чрез контакт – по телефона, с мейл или лично – в съответните правителствени служби и/или чрез онлайн проучване.

II. Обществени нагласи/Популярност на социалното предприемачество

Значимост на индикаторите:

- Отражават степента на разпознаваемост и познатост на СП сред различни аудитории
- Показват броя на ангажираните заинтересовани лица, споделящи определена визия или обща организация
- Добър начин да се започне/поддържа дебат по темата и да се ангажира обществото и за налагане на концепцията в обществото.

1. Предприятия, самоопределящи се като социални предприятия.

Описание на индикатора

Този индикатор показва броя на преприятията, които възприемат принципите, моделите и критериите на социалното предприемачество. Брой стартапи на годишна база. Оценява се ръстът година за година.

Източници и доказателства

Официални статистически данни, специализирани анализи и проучвания.

2. Форум за социални предприятия и други сдружения на организации или фирми, ангажирани по темата за социалното предприемачество.

Описание на индикатора

Този критерий оценява наличието на организации, които си поставят за цел общия напредък на социалните предприятия и развитие на средата за подкрепа на социалното предприемачество.

Източници и доказателства:

Експертна група, сайтове и анализи.

3. Учебни заведения, които предлагат конкретни специалности и/или официални курсове, свързани с темите на социалното предприемачество

Описание на индикатора

Висшите учебни заведения имат специалности по социално предприемачество. Висшите учебни заведения предлагат курсове по социално предприемачество. Брой студенти, записани за курс или специалност по СП.

Източници и доказателства

Учебните програми на университетите.

4. Средни учебни заведения, които предлагат конкретни специалности и/или официални курсове, свързани с проблемите на социалното предприемачество

Описание на индикатора

Средните учебни заведения имат специалности по социално предприемачество или предлагата някакви форми на обучение по темата.

По-задълбочени съображения за включване на по-късен етап могат да бъдат:

Брой ученици, записани за курс или специалност по СП.

Източници и доказателства

Учебните програми на средните училища.

5. Неправителствени организации, активни в предлагането на различни форми на обучение, подкрепа и популяризиране на темата за социалното предприемачество.

Описание на индикатора

Брой на организациите, които предлагат обучение, менторство, финансиране и друга форма на подкрепа или информация по темата за социалното предприемачество.

Брой хора или СП, ползващи предлаганите услуги.

Източници и доказателства:

Експертна група. Уебстраници и отчети на организациите.

6. Кампании/инициативи за популяризиране на СП

Описание на индикатора

Целенасочени действия за привличане на интереса и повишаване на знанията по СП на една или няколко обществени групи чрез публични акции, медийни съобщения и специално разработени рекламни материали.

Източници и доказателства:

Експертна група. Уебстраници на организаторите.

7. СП в медиите за една година

Описание на индикатора

Популяризирането на СП в обществото може да бъде проследено чрез отразяването в медиите, в това число печатни, интернет-базирани и електронни.

Източници и доказателства:

Брой споменавания на, примерно, 5 термина, свързани със СП Google News или нарочно проучване чрез специализирана агенция.

III. Капацитет на сектора на социалните предприятия

Значимост на индикаторите:

- Дават представа за ресурсите, активите и пасивите на сектора и обществените дейности, които извършват
- Показват икономическата им жизнестойност и финансовото състояние

1. Ръст на социалните предприятия

Описание на индикатора

Общ брой на социалните предприятия съгласно тяхното деклариране. В бъдеще може да се следи за процентен дял на СП от общия брой предприятия.

2. Ръст на икономически показатели на сектора

Описание на индикатора

Прави оценка на сектора въз основа на разполагаемостта му с активи, оборот, печалба, средна работна заплата спрямо секторите с най-бързо и най-слабо развитие.

3. Модел на финансиране

Описание на индикатора

Диверсифициране на източниците на приходи и балансиране на зависимостта на сектора на СП от един източник.

4. Наемане на представители на уязвими групи

Описание на индикатора

Общ брой на наетите хора от уязвими групи спрямо нуждаещите се от социална закрила.

5. Предоставяне на продукти и услуги за уязвими групи

Описание на индикатора

Общ брой и ръст на броя на хората, които получават услуги или стоки, благодарение на сектора на СП.

Източници и доказателства:

Официални статистически данни, специализирани анализи и проучвания.

IV. Ефект на сектора на социалните предприятия

Значимост на индикаторите:

- Отражават степента на постигане на социалните/екологични цели от СП

1. Социално включване на хора от уязвими групи

а. Демократично управление на СП и включване на уязвимите групи

Описание на индикатора

Индикаторът описва степента на овластяване на хората от уязвимите групи като разглежда: преобладаващите практики на демократично управление в сектора или тяхната липса: практики в членски организации и в нечленски организации свързани с формално включване, начини на вземане на решения, оценка на нуждите, докладване на процесите и техните резултати, верификация от трета страна.

Източници и доказателства:

Информация да съотношението на членските организации от общия брой, разпространение на практики за оценка на нуждите и консултиране с хората от уязвимата група, социални и други одити.

б. Средно възнаграждение, получено от представители на уязвими групи

Описание на индикатора

По-високото възнаграждение показва по-висока стойност на индикатора. Базова стойност се приемат нивата на социални пенсии и други компенсации. В бъдеще трябва да се търси процентно съотношение на средната заплата по сектори на икономиката.

Източници и доказателства:

Статистическа информация

с. Развитие и приложимост на способностите на наетите извън предприятието

Описание на индикатора

Индикаторът оценява дали наетите хора получават допълнително развитие на уменията си и могат да получат реализация на трудовия пазар извън СП. Индикаторът оценява успеха на обученията и друг вид кариерна подкрепа, които СП като работодатели оказват на наетите от тях хора.

Източници и доказателства:

Информация за подкрепящи дейности, статистика за броя на наетите хора, обучени в СП.

2. Системна промяна

Описание на индикатора

Този индикатор оценява влиянието на сектора на СП върху промяна в средата и политиките, които се отнасят до благополучието на социалната група, за която работят или до общочовешкия пролем, върху който работят. Търси се информация дали секторът активно прави предложения, говори от името на групата/запроблема и е има способност да въздейства.

6

Източници и доказателства:

Експертна група, информация за направени и приети законови предложени; публични акции, подписки; медийни публикации.

3. Иновации

Описание на индикатора

Индикаторът оценява разпространението на иновации сред сектора и разпространението на иновативни практики.

Източници и доказателства:

Експертна група

4. Ефикасност

Описание на индикатора

Оценява способността на сектора да носи ползите за целевата си група при оптимални разходи и при използването на минимални ресурси. Наличие на практики за планиране, наблюдение и отчитане на осигуряването на ефикасност.

Източници и доказателства:

Статистическа информация за приходите и разходите на сектора, наетите хора; сравнителен анализ със социални плащания и други мерки, експертна група.